

DO 2015201606430

Vraag nr. 511 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Catherine Fonck van 07 december 2015 (Fr.) aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel:

Burgerlijke schadevergoedingsaanvragen van slachtoffers van een arbeidsongeval of een beroepsziekte (MV 6433).

Een werknemer die het slachtoffer is van een arbeidsongeval of van een beroepsziekte, wordt vergoed door de arbeidsongevallenverzekeraar van de werkgever, ongeacht zijn eigen verantwoordelijkheid. Als tegenprestatie voor dit automatisch schadevergoedingssysteem heeft de werkgever in principe civielrechtelijke immuniteit en kan het slachtoffer geen vordering tot schadevergoeding tegen hem instellen.

Artikel 46 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 en artikel 51 van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, voorzien in uitzonderingen op dit immuniteitsprincipe.

In de praktijk blijkt een van de uitzonderingen echter een probleem te vormen, meer bepaald het geval waarin een arbeidsongeval zich heeft voorgedaan na een ingebrekestelling van de inspectiediensten aan het adres van een werkgever die de wetgeving inzake het welzijn op het werk flagrant en zwaar heeft geschonden.

DO 2015201606430

Question n° 511 de madame la députée Catherine Fonck du 07 décembre 2015 (Fr.) au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur:

Les demandes civiles d'indemnisation des victimes d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle (QO 6433).

Un travailleur qui est victime d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle est indemnisé par l'assureur accident du travail de l'employeur, indépendamment de la question de sa responsabilité. En contrepartie de ce système d'indemnisation automatique, l'employeur bénéficie en principe d'une immunité civile et la victime ne peut pas introduire de demande de dommages et intérêts contre lui.

L'article 46 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents de travail et l'article 51 de la loi du 3 juin 1970 sur les maladies professionnelles prévoient des exceptions à ce principe d'immunité.

En pratique, l'une des exceptions semble toutefois poser problème. Elle vise la situation où un accident du travail s'est produit suite à la mise en demeure des services d'inspection adressée à un employeur qui avait commis une grave violation à la législation sur le bien-être au travail.

Het gaat met andere woorden over een nalatige werkgever, aangezien hij zich niet heeft gehouden aan de voorschriften van de inspectiediensten en zijn werknemers aan een gevaar heeft blootgesteld dat een arbeidsongeval of een beroepsziekte heeft veroorzaakt.

In dergelijke gevallen zal de werkgever geen immuniteit genieten en zal het slachtoffer een vordering tot schadevergoeding kunnen instellen, zij het enkel als de ingebrekestelling volgende elementen vermeldde:

- het gevaar waaraan de werkgever zijn werknemers blootstelde;
- de vastgestelde overtredingen;
- de passende maatregelen die moeten worden genomen;
- de informatie volgens welke het slachtoffer (of diens rechthebbende) bij een arbeidsongeval over de mogelijkheid beschikt een burgerlijke schadevergoedingsaanvraag in te dienen indien de werkgever heeft nagelaten de passende maatregelen te treffen.

De ingebrekestellingen die door de inspectiediensten worden opgesteld, blijken echter zelden aan de genoemde vier voorwaarden te voldoen, wat verklaart waarom het slachtoffer in dat geval geen schadevergoeding kan eisen voor een ernstige fout van de werkgever.

In een recent arrest van 21 mei 2015 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat het niet redelijkerwijze verantwoord was dat slachtoffers van een arbeidsongeval (of van een beroepsziekte) geen vordering tot schadevergoeding kunnen instellen tegen hun werkgever die de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk zwaarwichtig heeft overtreden, en die hiervoor in gebreke is gesteld, enkel omdat de administratie (sociale inspectie) het risico op verlies van de immuniteit niet uitdrukkelijk heeft vermeld in de ingebrekestelling (laatste voorwaarde van artikel 46).

Het lijkt me een jammerlijke zaak dat het recht op een schadevergoeding afhangt van een louter formele voorwaarde die losstaat van de betrokken partijen.

1. Hoe verhoudt het aantal burgerlijke schadevergoedingsaanvragen die de voorbije jaren werden ingediend, zich tot het aantal ingebrekestellingen van de inspectiediensten? Beschikt u over cijfergegevens hieromtrent?

2. Op welke termijn zou deze bepaling versoepeld kunnen worden, gelet op het arrest van het Grondwettelijk Hof?

En d'autres termes, il s'agit d'un employeur négligent puisqu'il ne s'est pas conformé aux prescriptions des services d'inspection et a exposé ses travailleurs à un danger qui a provoqué un accident du travail ou une maladie professionnelle.

Dans pareil cas, l'employeur ne sera pas immunisé et la victime pourra agir en dommages et intérêts uniquement si la mise en demeure contenait les éléments suivants:

- le danger auquel il exposait ses travailleurs;
- les infractions constatées;
- les mesures adéquates à adopter;
- l'information selon laquelle la victime (ou son ayant droit) a, en cas d'accident du travail, la possibilité d'introduire une demande civile d'indemnisation si l'employeur néglige de prendre les mesures adéquates.

Il s'avère que les mises en demeure rédigées par les services d'inspection remplissent rarement les quatre conditions précitées, ce qui explique que la victime ne peut pas, dans ce cas, réclamer de dommages et intérêts pour une faute grave de l'employeur.

Récemment, dans un arrêt du 21 mai 2015, la Cour constitutionnelle a estimé qu'il n'était pas raisonnable que des victimes d'un accident du travail (ou d'une maladie professionnelle) ne puissent pas intenter une action en dommages et intérêts contre leur employeur qui a gravement méconnu ses obligations en matière de bien-être et qui a été mis en demeure de se mettre en règle, au seul motif que l'administration (inspection sociale) n'a pas explicitement mentionné dans la mise en demeure le risque de la perte de l'immunité (dernière condition de l'article 46).

Il me semble regrettable de faire dépendre le droit à une indemnisation d'une condition purement formelle indépendante des parties en cause.

1. Disposez-vous d'informations chiffrées concernant le rapport entre le nombre de demandes civiles d'indemnisation introduites ces dernières années et le nombre de mises en demeure rédigées par les services d'inspection?

2. Dans quel délai envisagez-vous d'assouplir cette disposition eu égard à l'arrêt de la Cour constitutionnelle?

3. Wat zal er gebeuren voor de werknemers die de jongste jaren het slachtoffer waren van een arbeidsongeval of van een beroepsziekte en die geen aanvullende schadevergoedingsaanvraag hebben kunnen indienen door deze beperkende voorwaarde?

Antwoord van de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel van 04 februari 2016, op de vraag nr. 511 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Catherine Fonck van 07 december 2015 (Fr.):

1. Mijn departement beschikt niet over cijfergegevens over het aantal gevallen van schadeloosstelling die de afgelopen jaren werden ingediend.

Voor wat het aantal ingebrekestellingen door de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk betreft in toepassing van de bepalingen van artikel 46, § 1, 7°, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 respectievelijk artikel 51 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van beroepsziekten, verwijs ik naar onderstaande tabel, waarbij voor de afgelopen jaren het aantal gevallen vermeld wordt waarbij de bijzondere maatregelen, vervat in de artikelen 43 tot en met 49 van het Sociaal Strafwetboek werden toegepast.

Jaar- Année	Opleggen van maatregelen <i>L'imposition des mesures</i>	Stopzettingen- <i>Les cessations du travail</i>
2010	258	512
2011	333	610
2012	512	624
2013	488	1 606
2014	282	1 296
2015	173	1 787
		(situatie tot 30/09/2015)- (situation jusqu'au 30/09/2015)

2. De aanpassing van de arbeidsongevallenwetgeving aan het arrest van 21 mei 2015 van het Grondwettelijk Hof behoort tot de bevoegdheden van mijn collega mevrouw Maggie De Block, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

3. Een arrest van het Grondwettelijk Hof in een prejudiciële zaak heeft in de regel uitwerking *'ex tunc'*. Dit wil zeggen dat de aangevochten bepaling geacht wordt vanaf haar inwerkingtreding behept geweest te zijn met de vastgestelde ongrondwettigheid. De vastgestelde ongrondwettigheid heeft met andere woorden terugwerkende kracht. De rechter zal artikel 46, § 1, 7°, d), van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 dus ook buiten toepassing moeten laten voor gevallen die betrekking hebben op het verleden.

3. Qu'en sera-t-il des travailleurs, victimes d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle ces dernières années, qui n'ont pas pu introduire de demande d'indemnisation complémentaire en raison de cette condition restrictive?

Réponse du vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur du 04 février 2016, à la question n° 511 de madame la députée Catherine Fonck du 07 décembre 2015 (Fr.):

1. Mon département ne dispose pas de données chiffrées du nombre de cas de demandes d'indemnisation introduites ces dernières années.

En ce qui concerne le nombre de mises en demeure par l'administration générale du Contrôle du Bien-être au Travail, en application des prescriptions de l'article 46, § 1er, 7°, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail ou de l'article 51 des lois coordonnées du 3 juin 1970 relatives à la prévention des maladies professionnelles, je vous renvoie au tableau ci-dessous reprenant, pour ces dernières années, le nombre de cas pour lesquels les mesures particulières reprises dans les articles 43 à 49 du Code pénal social ont été appliquées.

2. L'adaptation de la législation sur les accidents du travail à l'arrêt du 21 mai 2015 de la Cour constitutionnelle relève de la compétence de ma collègue madame Maggie De Block, ministre de la Santé publique et des Affaires sociales.

3. Un arrêt de la Cour constitutionnelle a en règle générale un effet *'ex tunc'*. Ce qui veut dire que la disposition contestée est considérée, à partir de son entrée en vigueur, avoir été entachée de l'illégalité constatée. L'illégalité constatée a en d'autres termes un effet rétroactif. Le juge ne pourra donc pas faire appliquer l'article 46, § 1er, 7, d), de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail pour des cas qui ont trait au passé.

De slachtoffers van een arbeidsongeval die omwille van het ontbreken van deze vermelding in een ingebrekestelling geen aanspraak konden maken op een bijkomende schadevergoeding ten laste van hun werkgever, kunnen dan ook alsnog een vordering tot het bekomen van deze vergoeding inleiden. Wel moet er in dit verband gewezen worden op de verjaringstermijn die voorzien is in artikel 2262*bis*, § 1, van het Burgerlijk Wetboek.

Wat de slachtoffers van een beroepsziekte betreft, kan er voor de volledigheid nog op gewezen worden dat deze al een vordering tot het bekomen van een bijkomende schadevergoeding tegen hun werkgever konden inleiden, aangezien er in artikel 51, § 1, 1°, van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten geen verplichting is opgenomen om in de ingebrekestelling te vermelden dat het slachtoffer beschikt over de mogelijkheid beschikt om een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te leiden.

Les victimes d'un accident du travail qui, du fait que cette mention ne figure pas dans une mise en demeure, ne peuvent prétendre à une indemnisation complémentaire à charge de leur employeur, peuvent alors introduire une action en justice pour obtenir cette indemnisation. À ce sujet, il faut faire référence au délai de prescription prévu à l'article 2262*bis*, § 1er, du Code civil.

En ce qui concerne les victimes d'une maladie professionnelle, pour être complet, on peut encore indiquer que celles-ci peuvent déjà introduire une demande aboutissant à l'obtention d'un dédommagement complémentaire de la part de leur employeur, vu qu'à l'article 51, § 1er, 1°, des lois coordonnées sur les maladies professionnelles, on ne reprend aucunement l'obligation de mentionner dans le mise en demeure la possibilité dont dispose la victime d'introduire une action en responsabilité civile.